

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Transitie Diepe Ondergrond
T.a.v. 5.1.2.e

Per mail verzonden: 5.1.2.e @minezk.nl, 5.1.2.e @minezk.nl,
mijnbouwvergunningen@minezk.nl

Datum 8 mei 2024
Betreft Advies over Wabo vergunningaanvragen boringen A5b A9a A11a en
revisieaanvraag HyStock/EnergyStock/Nobian

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Zaaknummers

ADV-8452
ADV-8453
ADV-8554

Bijlage

1

Geachte 5.1.2.e ,

Middels deze brief wil ik een eerste formele reactie geven op en mijn zorgen uiten over de procedure en voortgang aangaande de advisering op de vergunningaanvragen in het kader van de diepboringen Zuidwending. Het betreft de volgende Wabo vergunningaanvragen:

- Wabo aanvraag diepboring A5b Zuidwending (ADV-8452)
- Wabo aanvraag diepboring A9a Zuidwending (ADV-8453)
- Wabo aanvraag diepboring A11a Zuidwending (ADV-8454)

Zoals reeds besproken en gecommuniceerd vanaf medio november 2023 is er onduidelijkheid met betrekking tot de vergunninghouder en aanvrager aangezien het verschillende entiteiten zijn. Voor het terrein van Zuidwending is EnergyStock vergunninghouder en is op dit moment daarvoor de Wabo revisieaanvraag d.d. 15 februari 2021 in behandeling. Daarbij doorloopt HyStock op dit moment een MER-procedure en heeft Nobian de voorliggende Wabo vergunningaanvragen voor de diepboringen ingediend.

SodM heeft reeds eerder, in het op 20 december 2023 aan u gestuurde Strategisch advies aan EZK over ontwikkelingen in Zuidwending (bijgevoegd), in het kader van de advisering op de m.e.r.-aanmeldingsnotities voor deze zelfde diepboringen, geadviseerd om zorg te dragen voor een ordentelijk proces waarin de verschillende activiteiten, procedures en vergunningen in samenhang zijn.

SodM heeft in dat advies aangegeven dat de aangevraagde diepboringen onderdeel zouden moeten zijn van een integraal proces en een integrale afweging. Op dit moment heeft SodM, ondanks herhaalde verzoeken, nog steeds geen totaal overzicht van de verschillende activiteiten en in welke procedures deze terug zullen komen.

Mede hieruit voortkomend heeft SodM de volgende zorgen met betrekking tot de advisering:

- *Onoverzichtelijke reguleringssituatie en onduidelijke verantwoordelijkheden*

De nu aan de orde zijnde Wabo aanvragen van Nobian voor de diepboringen hebben betrekking op een inrichting waarvan EnergyStock vergunninghouder is conform vigerende vergunningen uit 2005 en 2009. Die vergunningen omvatten deels de cavernes waar nu de diepboringen voor aangevraagd zijn.

Daarbij heeft EnergyStock op 15 februari 2021 een aanvraag voor een revisievergunning ingediend waarin deels ook de cavernes van de aangevraagde diepboringen worden genoemd.

Aangezien alle eerdergenoemde aanvragen en vergunningen vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ingediend moeten deze op grond van overgangsrecht worden behandeld op basis van het oude recht (de Wabo). Wabo jurisprudentie geeft aan dat het niet is toegestaan dat voor activiteiten op dezelfde plaats twee verschillende vergunningen gelden, omdat dan onduidelijk is welke voorschriften gelden.

De zorg van SodM is dat verantwoordelijkheden diffuus worden en onduidelijk is welke voorschriften op welke activiteit van toepassing zijn. Bijvoorbeeld over wie verantwoordelijk is bij incidenten/calamiteiten en over welke voorschriften van toepassing zijn. Dit kan het toezicht bemoeilijken en verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden diffuus maken.

SodM adviseert dan ook om ervoor te zorgen dat er per Wm-inrichting één vergunninghouder is, zodat helder is wie waarvoor verantwoordelijk is.

- *Procesvolgorde/m.e.r.-procedure*

Verwijzend naar het hiervoor genoemde Strategisch advies en informatie dat het MER HyStock in mei a.s. beschikbaar komt, verzoeken wij u om aandacht voor het MER als cruciaal document waarbinnen de risico's en effecten van de beoogde activiteiten op het terrein Zuidwending integraal in kaart moeten worden gebracht. Dat is wat de wetgever beoogd heeft met het instrument MER.

SodM is van mening dat de beoordeling van het MER voorafgaand aan de beoordeling van de vergunning uitgevoerd moet worden. In het kader van een integrale beoordeling adviseer ik u om een overzicht op te stellen van de m.e.r.-procedures waar alle bestaande en alle beoogde activiteiten binnen de invloedssfeer van Zuidwending in terug komen.

Daarnaast adviseer ik u om, nu de staatssecretaris eerder besloten heeft om voor de proefboringen geen MER te vragen, in de eventuele vergunning expliciet tot uitdrukking te brengen dat deze uitsluitend voor de proefboringen

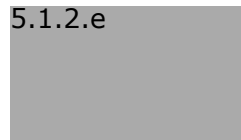
geldt, en geen beoordeling omvat van daarop volgende activiteiten, zoals zoutwinning en waterstofopslag

Desgewenst is SodM beschikbaar om in overleg te treden om tot een werkbare en verantwoorde werkwijze te komen. De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn een juiste procesvolgorde, eenduidige informatieverstrekking en het vergunninghouderschap met inachtneming van alle wettelijke vereisten.

Een inhoudelijk advies ten aanzien van eventuele milieurisico's kunt u binnen twee weken tegemoet zien.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Manager afdeling Vergunningen

Bijlage

Strategisch advies aan EZK over ontwikkelingen in Zuidwending

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) ontving van uw ministerie ter informatie drie aanmeldnotities voor drie diepboringen in Zuidwending. Het is voor SodM aanleiding om u een drietal strategische aandachtspunten in overweging mee te geven. Ons vertrekpunt is dat veiligheid voor mens en milieu geborgd kan worden gedurende het grotere proces waarin deze diepboringen een belangrijke stap zijn. Het goed luisteren naar en betrekken van de burgers en de omgeving vergen daarbij meer dan de gebruikelijke stappen in procedures rondom mijnbouw. Onze aandachtspunten spitsen zich toe op:

1. Het bewaken van de samenhang
2. Het meenemen van het omgevingsperspectief
3. De belemmering van de energietransitie

Bewaken van de samenhang

In de aanmeldnotities worden de diepboringen beschouwd als op zichzelf staande activiteiten. Dat zijn zij echter niet. De boringen zijn een eerste stap richting uitloging van cavernes en opslag van waterstof. De definitieve locaties van de uitloging en waterstofopslag en de daarvoor benodigde installaties en voorzieningen worden bepaald door de diepboringen. Deze locatiekeuze heeft zowel belangrijke gevolgen voor de ondergrond (bijvoorbeeld: hoe verhouden bestaande en nieuwe cavernes zich tot elkaar?) als de bovengrond (bijvoorbeeld: hoe worden bovengrondse installaties vereist voor de waterstof ingepast in de omgeving?).

Er is nog een reden waarom de diepboringen niet op zichzelf staan. Zij vinden plaats in een gebied waar naast zoutwinning ook gasopslag en energiewinning plaatsvindt en nog zal gaan plaatsvinden. De diepboringen zijn dus onderdeel van een samenstel van activiteiten, die tezamen een grote impact op de omgeving hebben.

SodM vindt het daarom van groot belang dat de samenhang bewaakt wordt: de boringen moeten onderdeel zijn van een integraal proces en een integrale afweging. Dat is nu niet het geval. De diepboringen vallen buiten de Rijkscoördinatieregeling, de Milieueffectrapportage en de Milieueffectstudie. SodM acht dat onwenselijk, omdat de boringen en de locaties daarvan de keuzeruimte voor de uitloging en de waterstofopslag inperken.

Meenemen van omgevingsperspectief

In Zuidwending vindt nu al zogenoemde gestapelde mijnbouw plaats: zoutwinning, opslag van aardgas en het gebied zit in de invloedssfeer van de aardbevingen als gevolg van de gaswinning in Groningen. Daarnaast zijn er nu dus plannen voor de opslag van waterstof in zoutcavernes. Dit maakt dat het noodzakelijk is aandacht te besteden aan het perspectief van de burgers. Het is ronduit verwarrend voor de burgers als zij niet in samenhang over alle (voorgenomen) plannen en procedures worden geïnformeerd, zeker wanneer er meerdere partijen betrokken zijn.

De drie diepboringen zijn onderdeel van een grotere ontwikkeling. Bovengronds zijn installaties en voorzieningen nodig voor ondergrondse activiteiten. Dit vraagt om een aanpak waarbij de omgeving vanaf het begin wordt meegenomen en goed wordt geïnformeerd. De signalen die wij beluisteren van provincie en gemeenten geven ons de indruk dat dit tot nu toe onvoldoende is gebeurd.

Belemmering van de energietransitie

Opslag van waterstof is belangrijk voor de energietransitie. Het is begrijpelijk dat gegeven de historische ondergrond-activiteiten juist naar Groningen gekeken wordt om de eerste stappen te zetten voor ondergrondse waterstofopslag. Tegelijkertijd is het juist deze provincie die vooral geleden heeft als gevolg van de Groningse gaswinning. Het vertrouwen in delen van de provincie in de overheid is laag en het vertrouwen in het vermogen om de ondergrond op een veilige manier te gebruiken is bij een deel van de mensen bijzonder laag. Net nu de provincie als gevolg van de maatregelen van de regering een begin ziet van serieus genomen worden, het gevoel weer krijgt dat er geluisterd wordt naar hun zorgen, worden verschillende nieuwe ondergrondactiviteiten ontwikkeld. SodM beluistert dat mensen de verschillende trajecten en bijbehorende informatieavonden ervaren als een 'tsunami' van mijnbouw. SodM neemt waar dat deze mensen het gevoel hebben dat er opnieuw over hen heen geweld gaat worden. Het doorzetten van een

traject van diepboringen waar zowel SodM als de gemeente en provincie onvoldoende integraal op kunnen adviseren, loopt het risico verdere weerstand in de omgeving en de provincie te organiseren. Het wantrouwen zal verder toenemen en mogelijk ook een grotere groep in het verzet brengen. Een hoog tempo aanhouden nu, kan daarom op net wat langere termijn leiden tot een procedurele stagnatie of zelfs stilstand. Ook kijkende naar de lessen die geleerd kunnen worden van het traject rond Haaksbergen, acht SodM een langzamere, meer verbindende aanpak nu in het belang van een slagvaardige energietransitie.

Advies SodM

SodM adviseert het besluit over de drie diepboringen uit te stellen en eerst zorg te dragen voor een ordentelijk proces waarin de verschillende activiteiten, procedures en vergunningen in samenhang zijn beschouwd en waarbij de omgeving niet alleen procedureel maar ook daadwerkelijk betrokken wordt. Dat begint met goed luisteren naar de zorgen die in de omgeving en in de provincie leven. Deze aanpak maakt het bovendien mogelijk dat SodM (en in het verlengde daarvan de andere adviseurs) integraal kan adviseren over de veiligheid voor mens en milieu.